

Briselē, 7.9.2016.
SWD(2016) 287 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai,

ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 99/2013 par Eiropas statistikas programmu 2013.—2017. gadam, pagarinot to līdz 2018.—2020. gadam

{COM(2016) 557 final}
{SWD(2016) 288 final}

Kopsavilkums
Ietekmes novērtējums par priekšlikumu regulai, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 99/2013 par Eiropas statistikas programmu 2013.–2017. gadam, pagarinot to līdz 2018.–2020. gadam
A. Rīcības nepieciešamība
Kāpēc? Kāda problēma tiek risināta?
Salīdzinājumā ar citiem informācijas avotiem oficiālā statistika ir ļoti pieprasīta, jo to sagatavo un izplata atbilstīgi konkrētiem principiem un tāpēc tā sniedz lietotājiem "pievienoto vērtību". Ir jānovērš tas, ka vairākās jomās trūkst statistikas datu, lai ar statistikas palīdzību būtu iespējams atbalstīt ES politiku. Ir steidzami jāuzlabo dažu statistikas datu savlaicīgums, lai varētu nodrošināt informāciju, kas nepieciešama Eiropas pusgada īstenošanai. No Komisijas 10 politiskajām prioritātēm un sabiedrības pieaugošās kompleksitātes izrietošā vajadzība pēc statistikas raisa šaubas par pašreizējās Eiropas statistikas atbilstību. Lai gan valstu statistikas sistēmās ir veikti būtiski pasākumi, lai ar 2013.—2017. gada ESP atbalstu modernizētu to statistikas sagatavošanas metodes, pašreizējā statistikas infrastruktūra joprojām nav pietiekami elastīga, lai sniegtu jaunu statistiku tad, kad tā ir vajadzīga, vienlaikus ierobežojot ar to saistītās izmaksas un administratīvo slogu. Ja vien pašreizējais ieguldījumu līmenis nepalielināsies, Eiropas Statistikas sistēma (ESS) nespēs apmierināt pieaugošo pieprasījumu pēc statistikas vai vajadzību pēc tās ātrākas pieejamības. Priekšlikuma vistiešāk skartās puses būs statistikas lietotāji (piem., politikas veidotāji, plašsaziņas līdzekļi un pētnieki), statistikas sagatavotāji (valstu statistikas iestādes (VSI) un citas valstu iestādes (CVI)) un respondenti (mājsaimniecības un uzņēmumi).
Ko paredzēts panākt ar šo iniciatīvu?
Šīs iniciatīvas mērķis ir izveidot tiesisko regulējumu ESP uz visu daudzgadu finanšu shēmas (DFS) darbības laiku un sniegt ESS nepieciešamo finansiālo atbalstu, lai tā spētu: – sniegt augstas kvalitātes statistikas informāciju un steidzami novērst to, ka trūkst statistikas datu, koncentrējoties uz vairākām prioritārajām jomām, kas atspoguļo Komisijas 10 politiskās prioritātes; – veidot pastāvīgas spējas, kas nepieciešamas, lai ātrāk reaģētu uz jaunām vajadzībām un pielāgotu statistikas infrastruktūru jaunu datu avotu izmantošanai; un – nostiprināt partnerību ESS un ārpus tās, lai vēl vairāk uzlabotu produktivitāti un nodrošinātu ESS vadošo nozīmi oficiālajā statistikā pasaulē.
Kāda ir pievienotā vērtība pasākumiem ES līmenī?
ES politikas izstrāde, īstenošana un uzraudzība balstās uz objektīviem, uzticamiem un atbilstīgiem statistikas datiem, kādus var iegūt vienīgi ar ESP palīdzību. Tikai izmantojot koordinētu pieeju Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai, kā paredzēts ESP, var nodrošināt ES darbības jomām būtiskās statistikas pienācīgu konsekvenci un salīdzināmību. Rīcība ES līmenī, kā ierosināts, veicinātu arī resursu efektīvu izmantojumu (pateicoties apjomradītiem ietaupījumiem) un atbalstu valsts iestādēm to spēju attīstīšanā, piemēram, saskaņošanas un metodikas ziņā.
B. Risinājumi
Kādi leģislatīvie un neleģislatīvie politikas risinājumi tikuši apsvērti? Vai kādam no tiem ir dodama priekšroka? Kāpēc?
Saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku ESP darbības ilgumam ir jāatbilst DFS darbības laikposmam (patlaban 2014.–2020. g.). ESP darbības termiņš beidzas 2017. gadā, un tāpēc ir nepieciešams pagarinājums. Ietekmes novērtējumā ir izvērtēts jautājums nevis par to, vai pagarināt ESP, bet gan par to, kā to vislabāk izdarīt. Ir apsvērti šādi risinājumi: 1. pamata scenārijs — pašreizējās ESP (2013–2017) pagarināšana uz vēl trim gadiem (2018–2020); 2. pašreizējās ESP pagarināšana, veicot pielāgojumus: <i>2.a: pašreizējās ESP grozījumi un samazināts gada budžets;</i> <i>2.b: programmas grozījumi, tostarp uzlaboti statistikas rezultāti atbilstīgi 10 politiskajām prioritātēm, līdzsvarojot ar prioritāšu stingru pārskatīšanu (gada budžets nemainās);</i> <i>2.c: programmas grozījumi, tostarp uzlaboti statistikas rezultāti atbilstīgi 10 politiskajām prioritātēm, ko papildina ieguldījumi statistikas infrastruktūrā un jaunus statistikas avotos (ar lielāku budžetu);</i>

1. divas atsevišķas programmas. Par labāko politikas risinājumu tika izraudzīts 2.c risinājums, jo, ņemot vērā visas prasības, pienākumus un ierobežojumus, tas nodrošina vislabākās izredzes sasniegt minētos mērķus.
Kuru risinājumu kurš atbalsta? Pārstāvēt statistikas sagatavotāju intereses, ESS komiteja ir vairākkārt aicinājusi palielināt ieguldījumus. Eiropas Statistikas padomdevēju komiteja, kas kā forums pārstāv statistikas lietotājus, respondentus, pilsonisko sabiedrību, sociālos partnerus un zinātnieku aprindas, uzsvēra pienācīga finansējuma nepieciešamību, jo, lai radītu iespējas sagatavot jaunu statistiku un rādītājus, būs nepieciešami papildu ieguldījumi. Eiropas Statistikas pārvaldības konsultatīvā padome arī puda bažas par nepietiekamiem ieguldījumiem, ko tā uzskata par šķērsli ESS spējai gūt labumu no datu revolūcijas. Tādējādi gan statistikas lietotājus, gan sagatavotājus pārstāvošās attiecīgās puses atbalsta jaunus pasākumus, lai uzlabotu oficiālo statistiku, kā izklāstīts 2.c risinājumā.
C. Vēlamā risinājuma ietekme Kādus ieguvumus sniegs vēlamais risinājums (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galvenie risinājumi)? 2.c risinājumam būtu vislielākā ietekme uz spēju ātrāk sagatavot datus, kas ir būtiski, lai apmierinātu lietotāju pamatvajadzības. Tas ietver jaunus pasākumus, lai novērstu atlikušos datu iztrūkumus un uzlabotu datu savlaicīgumu tādās būtiskās jomās kā enerģētikas statistika. Turklāt lietotāji varētu gūt labumu no labākas "lielo datu" izmantošanas. - Sagaidāms, ka palielināsies statistikas salīdzināmība Eiropas līmenī tādās jomās, kuras ESP aptvers pirmo reizi. - Būs iespējams turpināt modernizēt ESS un labāk izmantot jaunus avotus (piemēram, "lielos datus"). - Paredzams, ka samazināsies atbildes sniegšanas slogs, ja labāk tiks izmantoti administratīvie dati un jauni datu avoti. - Tā kā tiesību akti par statistiku galvenokārt ietekmē datu lietotājus, datu sagatavotājus un apsekojumu respondentus, tieša ekonomiskā, sociālā un vides ietekme ir ļoti ierobežota. Kādas būs ar vēlamo risinājumu saistītās izmaksas (ja tādas būs)? Pašlaik ESP piešķirtais budžets (aptuveni EUR 60 miljoni gadā) salīdzinājumā ar kopējo ES budžetu ir neliels, un ierosinātais palielinājums būtu saskaņā ar esošajiem budžeta ierobežojumiem. Apskatot statistikas sagatavošanas izmaksu jautājumu, ir jāņem vērā arī izmaksas, kas rodas, ja statistikas nav vai ja ir tikai nepietiekamas kvalitātes statistika. 2.c risinājuma galvenās tiešās izmaksas pārsvarā ir saistītas ar ES līdzfinansējumu dotācijām VSI statistikas darbībām, tomēr tās būtu jāuzskata par ieguldījumiem. Tiek sagaidīts, ka tās atmaksāsies, pateicoties ietaupījumiem administratīvā sloga samazināšanas un efektīvāku un lietderīgāku datu sagatavošanas metožu izmantošanas rezultātā. Kā tas skars uzņēmumus, MVU un mikrouzņēmumus? Pasākumi, kas paredzēti ierosinātajā programmā (piemēram, statistikas sagatavošanas procesa pārstrukturēšana un labāka administratīvo datu un "lielo datu" izmantošana), ļaus vienkāršot procedūras un samazināt administratīvo slogu, tādējādi sniedzot labumu uzņēmumiem un iedzīvotājiem. Vai būs būtiska ietekme uz valsts budžetu un pārvaldi? Šī iniciatīva ietekmēs VSI un CVI. ESP ļaus veikt ieguldījumus projektos, kas uzsākti, reaģējot uz jauniem izaicinājumiem, ar kuriem saskaras Eiropas statistika (piemēram, ESS redzējuma 2020. gadam īstenošana, Eiropas statistikas infrastruktūras stiprināšana un labāka "lielo datu" un kopīga lietojuma infrastruktūras izmantošana). Tā kā ES finansējumu piešķir kā līdzfinansējumu, lielāks budžets ESP ES līmenī nozīmē arī lielākas budžeta izmaksas VSI. Turklāt attīstības projektiem bieži vien būs vajadzīgas arī augsti kvalificētu ekspertu zināšanas. Vai būs kāda cita būtiska ietekme? Šī iniciatīva atbalstīs sadarbību ar starptautiskām organizācijām un spēju veidošanu valstīs, kas nav ES dalībvalstis, ar mērķi nodrošināt labas kvalitātes datu pieejamību. Tas savukārt ļaus ES uzraudzīt paplašināšanās un Eiropas kaimiņattiecību politikas rezultātus un izvērtēt (potenciālo) kandidātvalstu atbilstību ES standartiem statistikas jomā.
D. Turpmākie pasākumi Kad politika tiks pārskatīta? Programmas galīgo novērtējumu ir paredzēts veikt 2021. gadā.